

Organisasjon for forvaltningslag i
vassdrag med laks og sjørørret

Postadresse:	Postboks 9354 Grønland N-0135 Oslo
Kontoradresse:	Hollendergata 5, Oslo
Telefon:	22 05 48 70
E-post:	post@lakseelver.no
Org nr:	971281693
Bankkonto:	8101 05 37886
Nettside:	www.lakseelver.no

deres ref:

vår ref: 17-24

Oslo, 05.04.2024

Innspill til forslag om endring i forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i sjø og vassdrag

Norske Lakseelver viser til høringsnotat av 23.02.2024 vedr. forslag til endring i forskrift etter anadrome laksefisk i sjø og vassdrag og vil med dette komme med våre innspill.

1. Isa/Glutra

Vi mener Miljødirektoratet bør se an utviklingen i ytterligere 1-2 sesonger før et såpass drastisk tiltak som stenging av fisket i Isa og Glutra blir iverksatt, og vil i det følgende begrunne hvorfor vi mener dette er forsvarlig.

Norske Lakseelver har utformet dette innspillet i dialog med Isa og Glutra elveeierlag, som er medlem hos oss. De har sendt inn et eget høringssvar men har bekreftet overfor oss at de slutter seg til våre betraktninger nedenfor og ikke motsetter seg noen av de tiltakene som vi foreslår.

Bestandssituasjonen

Våre vurderinger baserer seg på bestandsdata fra 2020-2023 som Veterinærinstituttet har gitt oss tilgang til. De har understreket overfor oss at dette er rådata som foreløpig ikke er kvalitetssikret, og som først vil være å regne som offisielle etter publisering av samlerapport for reetableringsprogrammet i Raumaregionen (forventet vinter/vår 2024).

Veterinærinstituttet har registrert gytebestanden av laks i vassdraget ved hjelp av drivtelling i deler av Isa i 2020, 2021, 2022 og 2023. Det har ikke vært utført drivtelling i Glutra i noen av årene. Andelen av total lakseførende strekning i Isa som har blitt drivtelt de enkelte årene har variert fra 23 – 52%. Gytebestandsmålet (GBM) for Isa og Glutra kombinert er 566 kilo. I sin skriftlige kommunikasjon med Isa og Glutra elveeierlag i forbindelse med gytefisktellingen i Isa for 2023 fremgår det at Veterinærinstituttet forutsetter at Isa utgjør omtrent 50% av kombinert lakseførende areal for Isa og Glutra, og følgelig at andelen av GBM for Isa er $566/2 = 283$ kilo.

Veterinærinstituttet er tydelige på sin rolle som et rådgivende fagorgan, og at det er Vitenskapelig råd for lakseforvaltning (VRL) som bedømmer de enkelte vassdragenes oppnåelse av GBM. I sin kommunikasjon med elveeierlaget gjør Veterinærinstituttet seg likevel noen refleksjoner om oppnåelse av GBM for Isa (eksklusive Glutra) i 2023. Vi forstår at Veterinærinstituttet legger til grunn at gytebestanden i Isa fordeler seg jevnt over hele lakseførende del av elvestrengen.

Vi har satt inn rådataene fra Veterinærinstituttet i de første to radene i tabellen nedenfor. Med forutsetningen om at gytebestanden fordeler seg jevnt mellom Isa og Glutra og jevnt over hele lengden av Isa, kan man regne seg fram til verdier som *indikerer* oppnåelse av GBM. I 2023 antok Veterinærinstituttet at det befant seg 65 kilo hunnlaks (= 65/283 → 23% av GBM for Isa) på den 52% telte strekningen av Isa. Hvis man tar % av GBM for Isa som ble telt og deler på % strekning av Isa som ble dekket, får man en indikasjon på 44% oppnåelse av GBM for Isa og Glutra kombinert. Det understrekes at verdiene i den nederste raden i tabellen nedenfor er våre egne utregninger, og ikke er kommunisert direkte fra Veterinærinstituttet.

	2023	2022	2021	2020
% strekning av Isa dekket (Vet.inst)	52	42	42	23
% av GBM for Isa telt på strekningen	23	37	43	37
Indikert oppnåelse av GBM	44 %	88 %	102 %	161 %

Tabell 1: Telledata fra Isa samt indikert oppnåelse av GBM.

Indikert oppnåelse av GBM for Isa og Glutra for 2023 er altså 44%, med de nevnte forutsetningene. Samtidig ser vi at indikert oppnåelse av GBM de tre foregående årene ligger mellom 88 – 161%. Dette gir et gjennomsnitt for de siste 4 år på 99%. I Miljødirektoratets retningslinjer for regulering av fiske¹ står det at «*Forvaltningsmålet for en bestand er nådd når det i gjennomsnitt for de fire siste årene er minst 75 % sannsynlighet for at gytebestandsmålet er nådd*».

VRL har i sin statusvurdering for Isa og Glutra² vurdert oppnåelse av GBM kun for 2021 og 2022. Det er vanskelig å lese de eksakte verdiene ut fra søylediagrammet, men de kan anslås til å være ca. 60% for 2021 og 51% for 2022. Dette avviker betydelig fra verdiene i tabellen ovenfor, uten at vi vet bakgrunnen for dette. En mulig forklaring er at VRL (i motsetning til Veterinærinstituttet) ikke legger til grunn at gytingen fordeler seg jevnt over hele vassdraget, men at den telte strekningen forventes å skulle ha tettere gytebestand enn strekningene som ikke har blitt telt. Det kan selvsagt også være helt andre og godt begrunnede forutsetninger i VRL sin beregningsmodell som vi ikke kjenner til. Vi registrerer likefullt at Veterinærinstituttet, som oss, uttrykte overraskelse over de lave vurderingene fra VRL da vi gjorde de oppmerksomme på disse, og at de har kontaktet VRL vedrørende dette.

Forøvrig stusser vi på et tilsynelatende manglende samsvar mellom Veterinærinstituttet sine rådata og VRL sin statusvurdering når det gjelder telt areal både for 2021 og 2022. Veterinærinstituttet oppgir hhv. 42% og 42% i tabellen ovenfor, mens VRL opererer med hhv. 41% og 33% for de samme årene. Vi har spurt Veterinærinstituttet om deres og VRL's verdier for telt areal faktisk er ment å referere til det samme, og i så fall hvorfor det ikke er samsvar og hvilke verdier som da er riktige. Vi har i skrivende stund ikke fått klarhet i dette. Disse forskjellene vil i praksis ikke utgjøre store utslag i beregningene av oppnåelse av GBM. Det er mer at dette tilsynelatende manglende samsvaret gir en usikkerhet om det kan være feil andre steder i datagrunnlaget for de vurderingene som blir gjort.

Norske Lakseelver mener biologi og hensyn til fiskebestandene er overordnet hensynet til sportsfisket, og at det er bekymringsfullt med en indikert oppnåelse av GBM på 44% for Isa og Glutra for 2023 og at trenden har vært negativ. Videre har vi forståelse for at det skal tas særskilt hensyn til bestander som er under reetablering etter bekjempelse av *Gyrodactylus salaris*, og at fiskebestemmelsene skal tilpasses slik at reetableringsperioden ikke blir unødig lang. Samtidig er en stenging av fisket i Isa og

¹ <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/dokumenter/fisk/retningslinjer-for-regulering-av-fiske-etter-anadrome-laksefisk-fra-2021.pdf>

² <https://vitenskapsradet.no/VurderingAvEnkeltbestander/#/report/254>

Glutra et tiltak som lokalt vil bli oppfattet som svært drastisk, og som vil medføre en betydelig knekk i motivasjonen både for fiskerettshaverne og sportsfiskerne.

Vi mener at bestandsdataene fra 2020-2023 for Isa og Glutra ikke indikerer en akutt situasjon som nødvendiggjør fullt trekk i nødbremsen allerede fra 2024. Det bør forbli åpent for et forsiktig fiske i dette vassdraget også i 2024, samtidig som man anstrenger seg for å gjennomføre en fullstendig drivtelling av hele vassdraget under gode forhold etter sesongen. I tillegg må datagrunnlaget omforenes i fagmiljøene slik at det er samsvar utad. Dette legger til rette for at et eventuelt vedtak om stenging av fisket på et senere tidspunkt vil være mer robust i kraft av å ha størst mulig aksept blant interessentene.

Foreslåtte tiltak

Norske Lakseelver vil foreslå at det åpnes for fiske etter laks i Isa og Glutra med følgende innstramminger i forskriften fra 2024:

- Totalkvote for vassdraget per sesong: 20 laks.
- Det er ikke tillatt å avlive hunnlaks.

I tillegg vil vi anbefale Isa og Glutra elveeierlag å ta inn i sine lokale fiskeregler et påbud om innlevering av hodene til all avlivet laks og at brudd på dette straffes med gebyr. Dette for å sikre at Veterinærinstituttet får inn nødvendige otolittprøver for å evaluere reetableringsarbeidet. Videre vil Norske Lakseelver dele erfaringer fra flomelvprosjektet, som har styrket de deltakende elvene sin kapasitet til å respondere på kort varsel til den løpende utviklingen i elva under fiskesesongen. Oversikt over fiskerne og mulighet for direkte kommunikasjon, gode rapporteringsrutiner samt styrket innsats på informasjon og oppsyn er sentrale innsatsområder i denne sammenheng.

2. Vassdragene i Driva-regionen

Norske Lakseelver støtter alternativet med å åpne for fiske i disse vassdragene. Det vil være viktig med et fiske for å redusere tilslaget for rømt oppdrettslaks i gytingen, og særlig sett i lys av den nylige rømmingen av flere tusen oppdrettslaks i Tingvollfjorden. Videre vil en åpning for fiske som et ledd i en aktiv bestandsforvaltning gi et potensial for motivasjon, bevisstgjøring og kunnskapsheving for elveeierlagene i deres rolle som lokale forvaltere.

Når det gjelder Driva forventes det et innsig av storlaks i 2024. Gitt at gyrobehandlingen skal ferdigstilles i 2024 vil ikke avkommet som disse laksene produserer bidra til flere potensielle verter for *Gyrodactylus salaris*, men snarere kunne vurderes som en fordel for rekrutteringen og reetableringsarbeidet. Det bør derfor i tillegg vurderes om en åpning for laksefiske i Driva bør ledsages av en fredning av hunnlaks.

3. Nordmørsfjordene

Bestandssituasjonen for sjøørret i vassdragene langs Nordmørsfjordene er svært bekymringsfull. I en rapport fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning fra 2023 er det vist at kilenotfiske gir en betydelig bifangstdødelighet for sjøørret³. Norske Lakseelver støtter Miljødirektoratets forslag om å ikke åpne for fiske med kilenot og lakseverp i Nordmørsfjordene.

4. Forslag til ytterligere endringer i sjølaksefisket

Elveeierlagene hadde frist til å sende sine endringsinnspill til statsforvalter innen utgangen av november 2023. Fangstdata fra sjølaksefisket i 2023 ble ikke offentliggjort før den 24. november, og det ble for knapp tid til å rådgi medlemslagene våre til å gi innspill vedrørende sjølaksefisket. Vi tillater oss derfor å komme med endringsforslag for Namsfjorden og Øst-Finnmark i denne høringsrunden.

³ <https://brage.nina.no/nina-xmliui/handle/11250/3043140>

Laksen er rødlista både nasjonalt og internasjonalt. Det er derfor viktig å ha en føre-var-tilnærming til beskatningen, slik at en unngår ytterligere situasjoner som det som er tilfellet i Tana. Bestandene tåler trolig ikke så hard beskatning som dagens fiske utgjør i disse områdene. Pukkellaksen er også en stor, ukjent trusselfaktor for disse elvene, noe som taler for ytterligere varsomhet i forvaltningen.

Fjord	Beskrivelse	Dagens fisketid	Endringsforslag	Begrunnelse
Namsfjorden	Namsos (Gyltfjorden innenfor ei linje fra Nordhola til Galtneset, Raudsunda innenfor ei linje fra Hovsodden til Islendingen, Namsfjorden innenfor ei linje fra Utvorda til Bjørvika), Flatanger (innenfor innenfor ei linje fra Utvorda til Bjørvika)	10. jun.–28. jul. (man. kl. 15–fre. kl. 15).	20.jun – 18.jul (man. kl. 15 – fre. Kl. 15). Krav om løpende digital fangsterapportering til Miljødirektoratet.	*1
Karlebotn	Nesseby	8. jun.–15. jun. (man. kl. 18–tors. kl. 18). 16. jun.–21. jul. (man. kl. 18–fre. kl. 18).	8. jun.–15. jun. (man. kl. 18–tors. kl. 18). 16. jun.– 11. jul. (man. kl. 18–fre. kl. 18). Krav om løpende digital fangsterapportering til Miljødirektoratet	*2
Kjøfjord/Bøkfjord	Sør-Varanger (innenfor en linje mellom Bugøynes og Bøkfjord fyr)	1. jun.–15. jun. (man. kl. 18–tors. kl. 18). 16. jun.–21. jul. (man. kl. 18–fre. kl. 18).	1. jun.–15. jun. (man. kl. 18–tors. kl. 18). 16. jun.– 11. jul. (man. kl. 18–fre. kl. 18). Krav om løpende digital fangsterapportering til Miljødirektoratet	*3
Jarfjorden	Sør-Varanger (innenfor en linje mellom nordligste nes utenfor Skarvskitfjellet og Pasviknakken)	1. jun.–15. jun. (man. kl. 18–tors. kl. 18). 16. jun.–21. jul. (man. kl. 18–fre. kl. 18).	1. jun.–15. jun. (man. kl. 18–tors. kl. 18). 16. jun.– 11. jul. (man. kl. 18–fre. kl. 18). Krav om løpende digital fangsterapportering til Miljødirektoratet	*4
Kysten av Finnmark	Sør-Varanger (nord for en linje mellom nordligste nes utenfor Skarvskitfjellet og Pasviknakken og en linje mellom Bugøynes og Bøkfjord fyr), Vadsø,	8. jun.–15. jun. (man. kl. 18–tors. kl. 18). 16. jun.–21. jul. (man. kl. 18–fre. kl. 18).	8. jun.–15. jun. (man. kl. 18–tors. kl. 18). 16. jun.– 11. jul. (man. kl. 18–fre. kl. 18).	*5

	Vardø, Båtsfjord, Berlevåg (utenfor Tanahorn), Gamvik (utenfor Staurabergan), Lebesby, Nordkapp, Måsøy, Hammerfest (utenfor fergeleie Akkarfjord–Kjerringholmen og øst for Storkneset), Hasvik, Loppa	Åpnes ikke i følgende områder: Berlevåg, Gamvik, Lebesby (nord for en linje fra Veidgamneset til Vardnesodden) og Nordkapp (nord for en linje fra Hjeltneset til Flatvika).	Åpnes ikke i følgende områder: Berlevåg, Gamvik, Lebesby (nord for en linje fra Veidgamneset til Vardnesodden) og Nordkapp (nord for en linje fra Hjeltneset til Flatvika). Krav om løpende digital fangsterapportering til Miljødirektoratet	
--	---	---	--	--

*1 Namsenvassdraget er ett av de viktigste vassdragene for atlantisk laks i Norge. De siste sesongene har vist at fangstene i Namsen faller dramatisk, noe som har medført strenge innstramminger i kvoter for laksefiskerne i elv. Høstingen i sjø fortsetter imidlertid med uforminsket styrke. Oppnåelse av GBM er usikkert, og en innskrenking på 10 dager i sjølaksefiskesesong vil være et fornuftig tiltak.

Sjølaksefiske i Namsos

	Laks i alt (stk.)			
	2020	2021	2022	2023
5007 Namsos	9523	5589	11243	8135

Elvefiske i Namsenvassdraget

		Laks i alt (stk.)			
		2020	2021	2022	2023
Avliva fisk	Namsenvassdraget	7234	3449	4758	2602
Gjenutsatt	Namsenvassdraget	250	904	369	567

*2-5 Utviklingen i elvene i Øst-Finnmark er negativ. Se tabellene under. Samtidig opprettholdes sjølaksefisket på de forskjellige bestandene i dette området. I 2023 ble flere av elvene stengt tidlig, og tellinger har vist lite gytefisk. Det foreslås derfor å innskrenke åpningstiden for sjølaksefiske i de områdene som er nevnt i tabellen over med 10 dager mot slutten av sesong, slik at fisket avsluttes 11 juli. Det vil gi bedre rom for elveforvaltningen til å justere fangst (kvoter/sesong). Om dagens sjølaksefiske fortsetter, vil bestandene i fjordsystemet trolig ikke oppnå GBM og dermed heller ikke delnorm om GBM/Høstbart overskudd i Kvalitetsnorm for Villaks.

Utviklingen i fisket i Øst-Finnmark

		Laks i alt (stk.)			
		2020	2021	2022	2023
Avlivet	Komagelva	867	329	649	362
	Vestre Jakobselv	2064	558	633	220
	Vesterelva i Nesseby	362	56	77	27
	Bergebyelva	652	346	272	97
	Klokkerelva	82	17	27	12
	Munkelva	121	10	29	9
Gjenutsatt	Komagelva	214	50	295	0

	Vestre Jakobselv	934	539	764	298
	Vesterelva i Nesseby	59	21	23	2
	Bergebyelva	78	55	24	7
	Klokkerelva	3	0	2	0
	Munkelva	3	0	0	0
Totalfangst	Komagelva	1081	379	944	362
	Vestre Jakobselv	2998	1097	1397	518
	Vesterelva i Nesseby	421	77	100	29
	Bergebyelva	730	401	296	104
	Klokkerelva	85	17	29	12
	Munkelva	124	10	29	9
Gjenutsettingsprosent	Komagelva	20	13	31	0
	Vestre Jakobselv	31	49	55	58
	Vesterelva i Nesseby	14	27	23	7
	Bergebyelva	11	14	8	7
	Klokkerelva	4	0	7	0
	Munkelva	2	0	0	0
	Elv	2020	2021	2022	2023
	Avliva	4148	1316	1687	727
	Utsatt	1291	665	1108	307
	Totalt Elv	5439	1981	2795	1034
	Totalt Sjø*	3794	3336	4195	3311
	NB: % sjøfangst av elvefangst	69	168	150	320
	Sjø og Elv	9233	5317	6990	4345

*Sjøfangst hentet fra følgende kommuner:
5442 Unjárga - Nesseby (2020-2023)
5444 Sør-Varanger (2020-2023)

Med vennlig hilsen

Torfinn Evensen
Generalsekretær

Vegard Heggem
Prosjektleder